

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารงานของสำนักงาน ภาควิชา และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับปัญหาในการ บริหารงานของสำนักงานภาควิชา ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสอบถามปัญหาจากหัวหน้าภาควิชา และเลขานุการ ภาควิชา จำนวน 126 ชุด ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 80.95 การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square test)

สรุป

ผลการศึกษวิจัย พบว่า

1. ลักษณะของประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41-50 ปี สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรี 49 คน ปริญญาโท 18 คน ปริญญาเอก 35 คน นับถือศาสนา พุทธ 95 คน ศาสนาอิสลาม 3 คน ศาสนาคริสต์ 4 คน สถานภาพโสด 33 คน สมรส 65 คน หม้าย/หย่าร้าง 3 คน แยกกันอยู่ 1 คน ตำแหน่ง หัวหน้าภาควิชา 44 คน เลขานุการ ภาควิชา 58 คน ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 1-4 ปี 43 คน 5 ปีขึ้นไป 58 คน
2. ปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชา ด้านการวางแผน พบว่าระดับ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.739)
3. ปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชา ด้านการจัดองค์การ พบว่าจาก การทำวิจัยระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.338)
4. ปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชา ด้านการจัดคนเข้าทำงานหรือ การบริหารงานบุคคล พบว่าระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.596)
5. ปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชา ด้านการวินิจฉัยสั่งการหรือ การอำนวยความสะดวก พบว่าระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.466)
6. ปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชา ด้านการประสานงาน พบว่า ระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.256)
7. ปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชา ด้านการรายงาน พบว่าระดับ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.531)

8. ปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชา ด้านงบประมาณ พบว่าระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.444)

9. เพศ อายุ ศาสนา ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชาในด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดคนเข้าทำงานหรือการบริหารงานบุคคล ด้านการวินิจฉัยสั่งการหรือการอำนวยความสะดวก ด้านการประสานงาน ด้านการรายงาน และด้านงบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

10. ระดับการศึกษาและสถานภาพ มีความสัมพันธ์กับปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชาด้านการจัดคนเข้าทำงานหรือการบริหารงานบุคคล (Staffing) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ก. ผลการศึกษาปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชาในด้านการวางแผน (Planning) ในเรื่องระบบข้อมูลที่น่ามาใช้ในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ความสอดคล้องระหว่างแผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนกลยุทธ์ของภาควิชา การบรรลุผลสำเร็จตามแผนงานที่วางไว้ และความรู้ความสามารถและการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีของภาควิชาพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย (mean) ที่ 2.843 2.813 2.764 2.754 และ 2.617 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกันต์สิต ไชยเศรษฐ และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข. ผลการศึกษาปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชาด้านการจัดองค์การ (Organizing) ในเรื่องการแข่งขันรับผิดชอบของภาควิชา จัดแบ่งตามความรับผิดชอบโดยไม่ยึดตามสายบังคับบัญชา การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคลากรในสำนักงานภาควิชา การกระจายอำนาจในการดำเนินงานของภาควิชา และการจัดโครงสร้างองค์การของสำนักงานภาควิชา มีคณะกรรมการบริหารภาควิชาซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าภาควิชา รองหัวหน้าภาควิชา หัวหน้าสาขาวิชา และเลขานุการภาควิชาพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย (mean) ที่ 2.382 2.372 และ 2.215 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกันต์สิต ไชยเศรษฐ และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ค. ผลการศึกษาปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชาด้านการจัดคนเข้าทำงานหรือการบริหารงานของบุคคล (Staffing) ในเรื่องการทำงานเป็นทีม การจูงใจให้บุคลากรในภาควิชาทำงานอย่างเต็มความสามารถ การสรรหาบุคคลที่มีความเหมาะสมเข้าทำงานรวมถึงการมอบหมายงานต่าง ๆ ให้แก่บุคลากรในภาควิชา การคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมเข้าทำงานและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร การบรรจุบุคคลเข้าทำงาน การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้สูงขึ้น มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย (mean) ทางสถิติที่ 2.803 2.745 2.588 2.558 2.470 และ 2.411 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกันต์สิต ไชยเศรษฐ และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ง. ผลการศึกษาปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชาด้านการวินิจฉัยสั่งการหรือการอำนวยการ (Directing) เรื่องการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งของหัวหน้าภาควิชา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การโน้มน้าวให้คนทำงานโดยขอความร่วมมือ การตัดสินใจเกี่ยวกับงานของหัวหน้าภาควิชา เอกภาพในการสั่งการของหัวหน้าภาควิชา และการโน้มน้าวให้คนทำงานโดยใช้การบังคับ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย (mean) ที่ 2.578 2.441 2.411 และ 2.323 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกันต์สิต ไชยเศรษฐ และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จ. ผลการศึกษาปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชาด้านการประสานงาน (Coordinating) ในเรื่องการประสานงานระหว่างภาควิชาต่าง ๆ ในแต่ละคณะ ตลอดจนการประสานงานระหว่างภาควิชากับหน่วยงานอื่น ๆ ในคณะ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการทำงานของบุคลากรของภาควิชา การใช้การประนีประนอมในการระงับข้อพิพาท และความขัดแย้งระหว่างภาควิชากับบุคลากรของภาควิชา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย (mean) ที่ 2.421 2.402 1.980 และ 1.951 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกันต์สิต ไชยเศรษฐ และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ฉ. ผลการศึกษาปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชาด้านการรายงาน (Reporting) ในเรื่องการจัดทำรายงานประจำปี การประเมินคุณภาพการศึกษา (Sar) ของภาควิชา การจัดทำและรายงานการควบคุมภายในของภาควิชา การจัดทำและรายงานดัชนีชี้วัดหลัก (KPIs) ของภาควิชา และการปรับปรุงตัวชี้วัด (KPIs) ของภาควิชาให้มีความเหมาะสมอยู่เสมอ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย (mean) ที่ 2.715 2.637 2.529 และ 2.509 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกันต์สิต ไชยเศรษฐ และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข. ผลการศึกษาปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชาด้านงบประมาณ (Budgeting) ในเรื่องความพอเพียงของวงเงินงบประมาณที่ได้รับของภาควิชา มีการติดตามการใช้วัสดุครุภัณฑ์ให้สามารถใช้งานได้เต็มประสิทธิภาพ ความคล่องตัวในการบริหารงบประมาณของภาควิชา การจัดทำงบประมาณมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของคณะและมหาวิทยาลัย การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารงบประมาณของภาควิชา การเบิกจ่ายงบประมาณของภาควิชา บุคลากรของภาควิชามีส่วนร่วมในการตั้งงบประมาณ การจัดทำงบประมาณของภาควิชามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย (Mean) ที่ 2.686 2.549 2.460 2.303 2.274 และ 2.264 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกันต์สิต ไชยเศรษฐ และ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ซึ่งผลจากการศึกษา ปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชาทั้ง 7 ด้าน พบว่าระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกันต์สิต ไชยเศรษฐ (2541 : 10 -11) ที่พบว่าปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานสำนักงานเลขานุการคณะ ทั้ง 7 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$)

ปัจจัยส่วนบุคคลเกี่ยวกับเพศ อายุ ศาสนา ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชา ในด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดคนเข้าทำงานหรือการบริหารงานบุคคล ด้านการวินิจฉัยสั่งการหรือการอำนวยการ ด้านการประสานงาน ด้านการรายงาน และด้านงบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นที่ไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะไม่ว่าเพศใด อายุเท่าไร นับถือศาสนาใด ดำรงตำแหน่งอะไร และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งหลายปีหรือแค่ปีเดียว ก็มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชาเหมือนกัน

ปัจจัยส่วนบุคคลเกี่ยวกับระดับการศึกษาและสถานภาพมีความสัมพันธ์กับปัญหาในการบริหารงานสำนักงานภาควิชา ด้านการจัดคนเข้าทำงานหรือการบริหารงานบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางส่วน

ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชา ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการวางแผน ควรมีการวางแผนงานประจำปีหรือระหว่างปีและหากเกิดปัญหา ก็ควรจะมีการปรับแผนเพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริงและให้บุคลากรทุกคนได้รับทราบแผนและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนตลอดจนควรแจ้งให้บุคลากรทุกคนทราบล่วงหน้า เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน และบรรลุเป้าหมายตามแผนที่วางไว้

2. ด้านการจัดองค์การ ควรให้ภาควิชาที่มีความเป็นอิสระในการจัดโครงสร้าง การบริหารสำนักงานภาควิชาโดยคณะกรรมการกระจายอำนาจ หรือควรมอบอำนาจในการบริหาร จัดการทุกอย่าง ให้ภาควิชาดำเนินการถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาควิชาโดยตรง ไม่ควร บริหารงานแบบรวมอำนาจหรือรวมศูนย์อยู่ที่เดียว

3. ด้านการจัดคนเข้าทำงานหรือการบริหารงานบุคคล ควรคัดเลือกคนที่มี ความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง (put the right man on the right job) ไม่ควรนำ ระบบอุปถัมภ์มาใช้ในการจัดคนเข้าทำงาน

4. ด้านวินิจฉัยสั่งการหรือด้านการอำนวยความสะดวก ควรใช้ความเข้าใจ ความ ประนีประนอมจะทำให้การทำงานราบรื่น และจะได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย

5. ด้านการประสานงาน ควรจัดประชุมชี้แจงระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ให้ บุคลากรของแต่ละหน่วยงานได้เข้าใจตรงกัน จะได้ไม่เสียเวลาหรือมีข้อผิดพลาดน้อยลง ส่งผลให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้องค์กรหรือหน่วยงานบรรลุผลตาม วัตถุประสงค์

6. ด้านการรายงาน ควรปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และควรขอ ข้อมูลจากบุคลากรทุกคน เพื่อให้ข้อมูลของภาควิชาที่รายงานครบถ้วนสมบูรณ์

7. ด้านงบประมาณ ควรให้ภาควิชาได้บริหารจัดการงบประมาณของ ภาควิชาเอง โดยเฉพาะงบประมาณเงินรายได้ควรมีการยืดหยุ่นในการใช้งบประมาณ เพราะในการบางช่วงเวลาสถานการณ์เปลี่ยนไปทำให้ความจำเป็นในการใช้งบประมาณ อาจไม่ตรงกับวัตถุประสงค์เดิมที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งเพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารงานสำนักงานภาควิชาใน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานภาควิชา โดยผู้วิจัยได้ ศึกษาปัญหาในภาพกว้าง ๆ สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษาปัญหาในเชิงลึก จะได้ทราบปัญหาที่แท้จริงมากยิ่งขึ้น และควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ศาสนา สถานภาพ ระดับตำแหน่ง ระยะเวลาในการ ดำรงตำแหน่ง รายได้ต่อเดือน หน่วยงานที่สังกัด เพื่อให้ผลการศึกษาวิจัย สามารถหา แนวทางแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด และนำผลการศึกษาวิจัยไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้งานราชการได้รับประโยชน์สูงสุด